

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A pap nem emberek egy feltűnő jellem vonása a „Kézsimogatás”. Nyájás arczczal, mosolygó szemekkel állnak előtted, oly jószágosan tudnak csevegni, mint a hajnali szellő a lomb között, oly édesek mint az Arsenicum!

mely utóbbi oly erős volt, hogy a még ágyban levőket nyughelyükről felugrani kényszerítette. Az ablakok, ajtók, tüveg- és porcellánedények zörögtek, táncoltak, de semmi kár nem történt.

Folyó hó 5-én tartotta meg városi képviselőtestületünk rendes üzi közgyűlést polgármester Diószeghy Lajos elnökölte alatt. Sajnálatlall koll főlemlitünk, hogy a bizottsági tagok fele sem jelent meg, pedig sok igen fontos tárgy került szűnyegre elintézés végett, melyek ugy hisszük a közügyek minden barátját érdekelték volna. Hajlandók vagyunk azt hinni, hogy a bizottsági tagok nagy részét nem a városunk ügyei iránti részvételtség, hanem egy igen derék polgártársunk, id. Miski Jánosnak közbejött fájdalmas elhalálása tartotta vissza. A közgyűlés főbb tárgyai a következők voltak:

Legelsőbben is felolvasatott Alsó-Fehérmegyei mélt. Zeyk Károly ur azon átirata, melyben értesít, hogy ő császári és apostoli királyi felsége városi közönségünknek 50-ik legmagasb születési ünnepe alkalmából hódolatteljes üdv- és szerencsekívánatait, legfelsőbb köszönetének nyilvánítása mellett, legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

Ez értesítést közgyűléstünk éljenzéssel és hódolatteljes tisztelettel fogadta. (Vége köv.)

Nagy-Ennyed, 1880. szeptember 7. (Bem-szobor teleplezéshez.)

Tisztelt Szerkesztő ur!

Alsó-Fehérvármegye honvédegylete a Bem-szoborbizottmány meghívására következő választ küldötte:

Szeretett bajtársak!

Ez és megnyugtató örömmel vettük idei szeptember hó 19-ről kelt meghívásokat a folyó hó 17-én tartandó ünnepélyre, melyen az embe-riség, de különösen szent hazánk szabadság-ügyének felejtethetetlen bajnokai, Bem József dicső altábornagyunknak a hazafias és magasatos ko-gyelet által emelt emlékszóba lepleztetik le.

Ez ünnepélyen honvéd-egylettünk képvisel-tetését a mily édes, épp oly szent kötelessé-güknek tartjuk. S ha a sors a drága hantvak-tól megfosztott: emlékszóbrára fogjuk lerakni a törhetlen világség, elővillámló érdemek és szívünk fájdalmait jelképező cser-, babér- és mirtusz galyakból alkotott koszorunkat.

Egyuttal tudatni kívánjuk veletek, szeretett bajtársak! meghívástok értelmében, hogy egyle-tünket következő bajtársaink fogják az ünne-pélyen képviselni: Sándor Elek és Ferenczi Ferencz, századosok; Kis Károly, főhadnagy; Garda József, őrmester; Fekete Ferencz, 177. Enyeden, 1880. october hava 5-én tartott üléséből. Sándor Elek elnök, Ferenczi Ferencz, jegyző, R. i. z.

Soproni levél.

1880. okt. 6-án.

A soproni szent Mihály főangyalról ezim-zett ősrégi gótegyháznak egyik harangja nem-rég meghasadt, nem telt bele két hónap és a

E kézsíogatás alkalmasint fennma-radt symboluma a Pilátus kézmósaának. Amaz midőn Krisztust átadta a hóhérok-nak, mosakodott; valahányszor egy nem ember papot látok, ki nyájas mosolylyal simogatja kezecskéit, mindig az jut eszem-be, hogy most alighanem egy eszme, vagy egy becsületes ember jó hírneve jut Gol-gotára.

E fekete nem emberek ékesszólók is, a legnagyobb mértékben.

Nincs oly mézesajku szónok, mint ők, ha valamely ügyben részükre akar-nak hódítani.

Szép szóval kicsalják belőled a leg-mélyebb titkok, mit eddig szived fenekén hordoztál.

Egy oly család, mely a nem ember pappal érintkezik — tönkre megy. Örö-kös viszály és egyenetlenség szíjjel szór-ja a család tagokat, szétválasztja az egy-mást szerető szíveket, mint büszke czéd-rust a menyköcsapás.

Szép szóval kicsalják pénzedet és koldusbotra juttatják gyermekeidet.

Szép szóval rávesznek a bűnre, de te nyugodt vagy, mert hisz ők fel is ol-doznak.

Szép szóval rá vesznek arra, hogy add el becsületedet, tagadd meg szüleidet, árul el hazádat.

Szép szóval képesek téged olylya-nokká változtatni, minők ők maguk: nem emberré.

A csábítás fegyvertáruknak egyik leghatalmasabb eszköze.

Petőfi „Apostola“ mondja az ily nem ember papokról:

„..... A hol pap emel szót,
Ott az igazság megfeszítettetik.

A pap minden szavára

Egy ürdög áll elé,

S az ürdög nem hatalmasabb,

hívek adakozása folytán három harang ujja ün-teése után fényes felszentelési tűnep zajlott le Sopron városában.

Ez tűnepély nem közönséges, csak ritkán fordul elő így itt, megérdemli, hogy pár sor-ban megemlékezzünk arról.

A harangok az tűnepély napját megelőző estén a cserlevekéből készült koszorúkkal paza-rul díszített szekerekre helyeztetek. Másnap reg-gel 8 órakor történt a harangoknak a Szt.-Mi-hály templomhoz való elszállítása. Mindenik sze-keret három-három pár koszorúzott ökrök huzta.

A szekerek mellett pedig harminczhat fehérbe öltözött leányka lépdelt, kezükben tartva a ha-rangokról lecsúgő nemzeti, pápai és püspöki színű szalagokat. Mellettük pedig polgárleányok pápai színű zászlókat lobogtattak.

A menetet a tanuló ifjuság nyitotta meg és óriási néptömeg kísérte a feleziczomázott ha-rangokat. A városi zenekar menetközben szép darabok eljátszása által tette még tűnepélyesebbé a ritka tűnepélyt. A harangok után az üntömes-ter és legényei lépdelték némi búszkosséggal te-kintve munkájuk eredményére.

A menetet végig haladt a várkertületes ke-resztül a város szélén kissé emelkedettebb he-lyen fekvő szentegyház felé. A harangok a tem-plom airtja előtt, nyílással a templom belse-jének fordítva, díszesen fellobogóztott emelvé-nyen helyeztetek el. És ezután kezdetét vette az egyházi szertartás.

A szertartást a győri püspök végezte szá-mos megédlettel.

A harangok felszentelési tűnepélye való-ban meghatónan folyt le.

A püspök vizbe mártott izsóppal sajátke-zülleg kimosván a harangok belsejét. Az egyiket Szent Antal, másikat Szt.-Miklós püspök és har-madikat Szt.-Mihály nevére avatta fel.

A 22 mázsás harang latinul e feliratot vi-selte: „Békesség a jóakaratu embereknek.“ Mi-dőn I. Ferencz József apostoli király népeinek ürvendőzése közpértett születésének 50. évforduló-ját ünnepelte az 1692. (öntött) régiből készít-tett 1880-ban.

A 12 mázsás föliratu szintén latinul ez: „Az élőkét hívom, a holtakat siratom“ stb. Ez az 1792. (öntött) régiből készítettett újra.

Végül a 6 mázsás harangot e fölirat kü-riti: „A villámokat megtöröm.“ Ez az 1766-ban (öntött) régiből lett újra elkészítve.

Az tűnepély után nagy ebéd volt az apát-plébánosnál, a melyen a város tekintélyesebb férfaai közül többen vettek részt.

Érmeik is vettek e alkalomra. 20 drb. ezüst és 500 drb. réz-érem.

Ime egy egyházi tűnepélyt minő világiás

(Vége köv.)

Közegészségügy.

A folyó hó 6-án tartott városi közigazga-tási gyűlés alkalmával előadott főorvosi hivatalos előadásból közöljük a következőket:

Az elmúlt szeptember hóban a város köz-egészségügyi állapota, viszonyitva az előbbeni

De ékeőbb szólású, mint az Isten!
S ha tettel győzni nem tud,
Tud elcsábítani!

Ha kénytelen vagy nem ember pap-pal érintkezni, ugy szánalomra méltóbb vagy ama nyomorultnál, ki az inquisitio bírtoneiben senyved, annak csak testét csonkították s ölték meg, holott nálad a lélek lön megmérgezve, a szellem meg-gyilkolva.

Egy igaz pap több, mint ember!

Egy gonosz pap kevesebb, mint állat!

X.

Kereskedő, kalmár nem emberek.

Kereskedő az: a ki vesz és elad; előbb elveszt valamit, aztán keres és ta-lál kétszer annyit, mint elveszített, s a mit keresett és megtalált azt zsebre teszi. Ezek a kereskedő emberek. Vannak azon-ban közöttük olyanok — még pedig nagy számmal — a kik mitsem vesztenek el, és mégis találnak jót; — a kik nem ke-más ember — egyszerűen bele nyulnak a zsebébe és vesznek, s a mit kivettek azt saját zsebükből téve, azt mondják, hogy keresve találták. Ezek a nem ember kereskedők.

Ezek egészen sajátszerű és külön-álló lények, kiknek életében egyetlen és főszerepet a számok játszanak. Mind a mellett rendszeren többet „számítanak“, mint „számlálnak.“

„Cogito, ergo sum!“ mondja a böcs. „Számítok, tehát vagyok!“ mondja az e fajta nem ember.

Számokból áll az életük; számokból a lélekeztetik; számokból a gondolkozá-suk. Midőn fölébrednek — számolnak; mi-

hónapokhoz, elég kedvezőnek mondható, a meny-nyiben ugy a betegülés, mind a halálozás esetei nem túlságos számmal fordultak elő; a különb-féle betegségek között jelenleg is, a légzőszere-vek lobbos bántalmait előtérben mutatkoztak, a fertőző kórok közül, fajdalom, a ronesoló torok-lob esetei, daczára a szigoruan teljesített óvsze-reknek, nem szüntek meg uralkodni, a feljelen-tett 8 eset mind halálosan végződött.

A helybeli országos Karolina kórházban az elmúlt augusztus hóban ápolás alatt maradtak száma 139, az ujjonnan felvettek száma 199, összesen 338; ezek közül elbocsátottatott gyógyul-va 132, javulva 33, gyógyíthatatlan 9, meghalt 16. Szeptember végével ápolás alatt maradtak száma 148.

A katonai kórházban augusztusról maradt 101, a szaporodás 81, összesen 182; ebocsát-tott 144, meghalt 1, szeptember végével ma-radt 37.

A népesedési mozgalom ekkép jegyeztetett u. m.: a szülöttek, egyszorsmind megkeresztel-tek száma teszen a férfinekből 42, a nőnekből 41, összesen 83; még pedig a különféle válla-sok szerint u. m.: a róm. kath. részről a férfi-nekből 12, ezekből törvénytelen 3; a nőnekből is 12, törvénytelen 9; az év. ref. részről a férfi-nekből 20, törvénytelen 6; az ev. luth. részről csak a férfi-nekből 1; az unitariások részéről hasonlólág csak a férfinekből 3; ugy a gör. kath. részről csak a férfinekből 1; és a gör. keleti részről hasonlólág csak a férfinekből 1; az izraeliták részéről a férfinekből 4, a nőnekből 3.

Házasságra léptek a róm. kath. részről 10 pár, az év. ref. részről 5 pár, az ev. luth. rész-ről 1 vegyes pár, a gör. kath. és keleti részről egy-egy pár, összesen 18 pár. A meghaltak szá-ma 90, beleszámitva 10 idegent, 1 katonát és 4 halvaszültöt is u. m.: a férfinekből 44, a nőnekből 46, levonva a 15-öt marad 75. 7-tel kevesebb a születetknél.

A meghaltak száma a születéstől az első évig a férfinekből 11, a nőnekből 12; az első évtől 10-ig a férfinekből hasonlólág 11, és a nőnekből 12.

10-től 30-ig a férfinekből 6, a nőnekből is 6; a 30-tól 50-ig a férfinekből 8, a nőnekből 5; 50-től 80-ig a férfinekből 4, a nőnekből 8; 80-tól 90-ig a férfinekből 1, a nőnekből 2. A halálalok következők számarányokban fordul-tak elő u. m.: legtöbben különféle szervezett lobos betegségek következtében 23, beleszámit-va 13 ronesoló toroklobot is; tájékozásul a vá-roz részeire és az évekre ekképpen oszolnak el: a kórházban haltak 4 leány- és 1 fiu-gyermek 1 és 3 év között. A kórházban haltak 3 fiu és egy 2 éves leány. Kétvízközt egy 8 éves fiu, és a városban egy 1 és fél éves leány; különféle szervezett heveny- és idült harutban 12. Aggásg miatt 7, ugyanannyian, görcsök mi-att, hőkharutban 5. Verhasban 3, ugyanannyian gyermekaszály és únakasztás miatt; tüdővész mi-att 2, ugyanannyian szívhajban, szélhűdés, hagy-máz, vízkór és rák miatt. Vérző hólyagos him-lő, tüdővízenyő, aortatágulás, derme, vérköpés, agylágyulás, életgyengeség, szeszmergezés, égési sebek, nyakcsigolyaronesolat és önmegölvés mi-

dőn lefeküsznek — számolnak; álmukban számolnak.

A ki nem számol, az előttük nem ember. Ezért nem azt szokták kérdeni valaki felől, a kit nem ismernek, hogy: „Micsoda ember?“ hanem: „Menyit ér?“

Ezek az ugynevezett „kalmár lel-kek, kik kora gyermekésküktől fogva, egész a sirig egyebet nem tesznek, mint „Geseftelnek“ és „handliróznak“ (a ma-gyar „üzérkedés“ nagyon szelid és hala-vány kifejezése ama fogalomnak!)

Lételik vezér eszméje: pénzt sze-rezni. Jónak találnek az elérésére min-den módot, minden eszközt.

(Folyt. köv.)

A történelmi társulat gyűléséről.

A magyar történelmi társulat br. Kemény Gábor miniszter elnökölte alatt tegnap tartá szűnet után első felolvasó ülését.

A titkár a társulatnak a szűnidők alatt el-hunyt kiváló tagjáról Csengery Antalról emlé-kezik meg s indítványozza, hogy emlékezte-e a jövő gyűlésen tartandó emlékbeszéd által ünnepeltessék meg e az emlékbeszéd tartására Deák Farkas kéréssek fel.

Ez megtörténvén, Deák Farkas a „Zo-mánéz kérdéséhez“ ezimű értekezését olvassa fel, melyből közöljük a következőket: A zo-mánéz a műipar igen régi találmánya, némelyek szerint e találmány már az ó-korra viheto visz-sza s állítják, hogy az egyiptomiak, zsidók és görögök is ismerték a zománézt. Bár mint áll-jon a dolog a zománéz történeti fejlődését ille-tőleg, annak keleti származását mindnyájan el-ismerjük, valamint azt is, hogy ép a keresz-ténység támadásával egy időben a zománéz is átalakuláson ment át. A felolvasó ezután a kit-lönböző népeknél divatozó zománézek hasonlato-ságáról tesz említést, majd ismét a zománézozás

att egy-egy. Gyógykezelés nélkül vannak felje-gyezve 16., rendőri boncoltat történt 6 esetben; a társadalmi állapotra nézve haltak el a napszá-mosok sorából 5, földész 3, mesterember 2. ke-reskedő-szolga, vasuti munkás egy-egy, a többi nő és gyermek. A házi állatok egészségügyi ál-lapotaik sem lehet kedvezőtlennek mondani, a na-pontai vágómarha és husvizsgálat nem mulasz-tatott el; szükségvágatás 3 esetben fordult elő, egy esetben szükségvágatás alá bocsátott állat levágatása megtiltatott, és kivéve egy istállóban uralgó tüdővést, nemkülönben a Tarcasán ren-de-sen előfordult egy néhány antrax-eseteket, semmi rendkívüliség nem észleltetett. Dajkálásra ada-tott 3 ujszülött Bácsba. A helybeli árvagyermek-kek jó egészségnek örvendenek.

A BEM-ÜNNEPÉLY

A Bem-szoborbizottság elnökétől Borosnyai Pál úrtól Maros-Vásárhelyről távirati értesítést vettünk, melyben arról tudósít, hogy mindazok kik az tűnepélyen részt akarnak venni s ez iránt való szándékukat vele tudatják: igazolványt kapnak s ez igazolvány képesában október 14-iktől nov. 2-ig használható vasuti kedvezményjegyet.

Marosvásárhely szab. kir. városban 1880. év október 17-ik napján tartandó „Bem-szo-bor“ teleplezési tűnepély sörrendje:

1) A szoborteleplezési tűnepély napját, megelőzőleg, október 16-án, a város feldíszítése nemzeti lobogókkal, és az ezen napon érkeztet küldöttek és vendégek fogadtatása, a bejelentett tagok elszállásolása, egy a városház nagytermé-ben ülésező piros szalag jelvényenyl ellátott bi-zottság által, hol az elszállásolási és belépti jegyek is kiadtnak.

2) Október 17-én a reggeli és déli vasuti vonatokon érkező vendégek fogadtatása és el-szállásolása.

3) Déli 1 órakor összegyűlés a városház nagytermében, és onnan kivonulás a lobogókkal ellátott teleplezési helyiséghez, a hova csakis a feneebb jelzett jegyek előmutatása mellett léphetni be. Ezen zárt körben a szobor előtt közvetlen a szobor-bizottság, szemben az 1848—49. évbeli honvédek, azok megett az önkénis tüzölők, a szobor jobbján a hatóságok és testü-lek küldöttei s a vendégek, balján a nők fog-lalnak helyet.

4-er Az tűnep továbbí folyama délutáni 2 órakor:

a) A helyi egyesületi dalárda a nemzet Hymnust éneklki.

b) Elnöki beszéd és a szobor teleple-zése.

c) A koszorúk letétele a szobor talapza-tára.

d) Szász Károly alkalmi ódaja elsza-valása.

e) A Dalárda éneke.

f) A szobor rövid történelmének felolva-sása.

g) A szobor átadása az elnök által, Maros-Vásárhely szab. kir. város közönségének, nem-zei erekiyeként.

h) A Szózat éneklése.

5-ör Ünnepély-végeztével a Transsylvania disztermében közebb, melyre a jegyek a vá-

osztályozásáról szólván, annak meghatározásáról mint nevezetes körülményt a zománéz tézsa mi-nőségét is figyelemre méltónak említi föl. Hely-rajzi elnevezés szerint keleti és nyugati zománéz különböztet meg. A magyar zománéz már az Árpád-házi királyok, de főkép az Anjouk, Zsig-mond és Mátyás alatt vett nagy lendületet kelet és nyugat befolyása következtében. Már a XIII. században a felső magyarországi felső városok-ba a zománézozási művészet magát betéskel-vén, a keleti és nyugati zománéz egyesítő, de mindkettőtől tisztán megkülönböztethető új ala-kot öltött, mely méltán magyar zománéznek nevezetik. Különösen divatozott nálunk az u. n. drót-zománézozás, midőa a rekeszek oldalait nem szalagok, hanem arany-drótok tépezék, s melyet a 14. század óta nagy előszeretettel tűztek nálunk.

Végül felolvasó a magyar zománéz-művé-szet egy szép darabjáról emlékezik meg, mely Maros-Vásárhelyen a Teleki Samu gróf birtoka-ban van. „Egy határozottan magyar nyereg, melynek hátúja és eleje sodrony és rekesz zo-mánézzal gazdagon díszített arany-ezüst pléh-vel van beborítva.“

A mult évi társulati kirándulás alkalmával szakértők persá múnék állították, mig ez ellen-ében felolvasó felhozza, hogy e nyári körúti al-kalmával ahoz hasonló alakú nyerget, valamint a nyereg díszítését szolgáló „sötétkék, piros, majdnem drágák fönyűt, állatszatlan zománézo-kat sehol, de sehol nem látott.“ Ép így a besze-rezébányai, maros-vásárhelyi, gyalakuti stb. kelyheknek mását sehol nem találta, s így azo-kat vagy Magyarországon, vagy legfeljebb a magyar városokkal szoros kereskedelmi és ipari viszonyban élő városok valamelyikében készü-lteknek állítja.

Végül Deák Farkas azt a kérdést veti föl, hogy mi az oka annak, hogy a zománézkészí-tés a mult század óta hanyatlis s mondhatni egészen megszűnt s a feleletet abban találja, hogy a mai korban már mindent gyorsan és

rosház nagytermében ülésező bizottságnál vált-hatók. A Bem-szobor bizottságtól Maros-Vásárhelyt, 1880. október 6. Borosnyai Pál, elnök. Molnár Zsigmond, biz. jegyző.

A szobor teleplezés sikerére való kilá-tásaink naponként kedvezőbbek kezdenek lenni.

A l e n g y e l e k küldöttségileg fogják képviseltetni magukat. Erre vonatkozólag az „Egye-tértés“-nek következő táviratot küldik Lem-bergből:

A Bem-szobor teleplezésének tűnepélyére számos lengyel küldöttség megyen Marosvásár-helyre. A szabadságharc ötven éves jubileuma, daczára a krakkói frakció ellenzéseinek, fénye-sen fog sikertülni, miután Krasicki elfogadta a bizottság elnöki tiszteit és a konzervatíveknek tömeges részvetele is biztositva van. Az tűne-pély komoly színezettel és méltóságteljesen fog lefolyni. Hadastyanok segélyezése céljából máris jelentékeny pénzalap gyűlt be közadakozás útján.

Részt fog venni az tűnepélyen Kolozs-vár sz. kir. város is, — mint már tegnap rövi-den írtuk. A városi bizottság tegnap d. u. tar-tott ülésében olvastatott fel Nagy Mór első ta-nácsos által a szobor-bizottság meghívó levele, mely lelkesedéssel fogadtatott. A képviseltetés-re tett indítvány, hogy a küldött vezetője gróf Eszterházy Kálmán kittaó főispánunk legyen: viláros éljenzéssel találkoztott.

Gróf Eszterházy főispán kijelenti, hogy ő, mint Bem altábornagy egykori katonája, magán emberként különben is meg akart jelenni az tű-nepélyen, de ha Kolozsvár városa ily kitüntetés-ben részesíti, örömmel fogadja a megbízatást.

Háromszoros üjennel telelt a gyűlés gróf Eszterházy nyílt, térfias szavaira. (A derék főis-pán tudvalevőleg Szeben ostroma alatt vesztette el jobb karját.)

Kolozsvárt gróf Eszterházy Kálmánon kivül még képviselni fogja: Bánay Vitális, ki 1848-ban tűzértst volt; továbbá Szabó Ádám és Fritsch Albert szintén 48-as honvéd tisztek.

Alsófehér megye honvéd-egyesü-lete képviselői lesznek: Sándor Elek, Ferenczi Ferencz századosok; Kiss Károly főhadnagy, Garda József őrmester, Fekete Ferencz tűzmes-ter, Jakab Elek tizedes.

Bem-tábornok Krakkóban illetőleg Szi-boriában lakó két testvérének a budapesti tanács-tesnap 100 fnt segélyt szavazott meg s azt kés-beítés végett a Bem-szobor vgrehajtó bizottsá-gnak átadta.

Kolozsvár városa ugyanezen célra tegnap 50 fntot szavazott meg. A Buda-ostroma alatt elesett honvédek emlékére felállítandó szo-borra szintén 50 fntot utalványozott.

Az országos függetlenségi párt, mint az „Ellenzék“ értesül Ugryon Gábor által képvi-selteti magát a Bem-ünnepélyen.

A szobeni jogakadémia küldött-sége állani fog: Márkos Lajos, Fogarasi Mi-hály, és Farkas János joghallgatókból.

gyárilag dolgoznak s nincsenek olyan gazdag maceonasok, kik ez iránt annyira érdeklődné-nek, mint régen.

Erre élénk vita kerekedett a zománéz kór-dése felől. Legelőször Pulszky Ferencz állott fel.

Pulszky méltányolva Deák Farkas fá-radozását, a sejtés zománéz elnevezése el-len tiltakozott; ő correctebnek s a tárgy lényegének megfelelőbbnek a rekesz-zománéz elnevezést tartja. Deák Farkas rövid viszonzála-sza után Hampel lépett sorompóba.

Felőráig tartó előadást tartott a zománéz történetéről; előadta a zománéznek az ó- és kö-zépkorban fejlődését, kiigazította Deák Farkas-nak néhány adatát, s kimutatja, hogy azok a külföldi szaktekintélyek, kikre Deák hivatkozott, a magyar zománéz kérdésében nem lehetnek il-letékesek. Az előadás igen tetszetős volt, ambar a Deák F. értekezésétől elvitatni nem lehet a tanulmányt, a gondot.

Utána Szilágyi Sándor a marosvásárhelyi Teleki levéltárban eszközölt újabb kutatásokról tesz jelentést. A Teleki levéltár már a mult év-ben vizsgáltatott át, de ekkor a diploma-osztály még nem volt megnyitva. Ez osztályt a társulat által e célra kiküldött bizottság most átvizsgál-ván, abban igen érdekes okmányokat talált, mely-ek közt különösen kiválók XIV. Lajosnak a Tükölyi bujdosókkal kötött eredeti szerződése.

Végül a folyó ügyek intéztettek el. Beje-lentett Dánielik püspök mint alapító tag s mintegy 10 rendes tag, kiket a gyűlés éljenzé-sel választ meg. Felolvasatott Sárosmegyeének a társulathoz intézett levele, melyben abbéli örö-mének ad kifejezést, hogy a társaság jövő évi kirándulása helyéül Eperjest választotta. Ezzel az ülés véget ért.

H. B.

Az országos honvéd-egyesületek központi választmányát képviselni fogják: Verzsbeiczky Longin őrnagy, Bornácsky Antal tüzér, Mikodényi százados, és Vass Sándor.

A „KELET” magántávirata.

Feladott Budapestén okt. 9. d. u. 1 ó. 30 p. Megérkezett Kolozsvárra okt. 9. d. u. 2 ó. 50. p.

A törökök lázasan erősítik Dulcignót és Albániát.

Nikita fejedelem az európai hatalmak tanácsára összes seregeit mozgósítja. A hatalmak a portának minden javaslatát elvetették és egyhangulag elfogadták Angliának azon indítványát, hogy a török szigetek mielőbb elfoglaltassanak.

A török miniszterválság ezeknek következtében: elkerülhetlen.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. okt. 9.

— **Hivatalos lapból.** A m. kir. pénzügyigazgatóság Hambrich Károly, kolozsvári díjas kezelési gyakorlatot irtó segéd-tiszté nevezte ki.

Helyi hírek.

— **Lapunk előfizetőit** tisztelettel kérjük, hogy a következő évnegyedre előfizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.

— **A tegnap** tartott városi bizottsági ülés a polgármesteri fizetést 2000 frtól, személyi pótlék ezimen 2500 frtra emelte 25 szavazattal 13 ellenében. A polgármesteri állásra nem lesz pályázat, hanem csak jelentkezés a főispánnál; — s a választás a legközelebbi gyűlésen fog megejtetni.

— **Krasznai Mihály** színházunk tővékony tagjának 30 éves jubileuma f. hó 20-án fog megtartani tüneményesen.

— **A helybeli** zene-conservatoriumban tegnap az előadások megkezdődtek. A beiratások iránt — mint halljuk — élénk érdeklődés mutatkozik. Eddig már 42 rendesen felvett hallgatója van az intézetnek. Hozzátehetjük e hírhez azt is, hogy épen azon szakosztályhoz, mely a leglátogatottabb szokott lenni, — t. i. az énekhez idáig csak kilenczen jelentkeztek, mely szám azonban mindenesetre még fog kétszereződni. Így a mint jelenleg van is, a hallgatók számaránya a megelőző évhez képest kedvező emelkedést mutat.

— **Gr. Bethlen István** tollából igen figyelemre méltó cikk-sorozatát kezdünk meg lapunk mai számában s e helyen is fölhevük olvasóink figyelmét e fejtegetésekre, melyekkel nem lehetünk ugyan mindenképpen egy véleményen, de melyek komoly gondolkodásra, hazajárta érten épen azon férfira vallanak. Főntartjuk magunknak, hogy a cikk-sorozat befejezte után pár megjegyzést tehesünk a nemcsógró elméldéseire.

— **Megjegyzéstől** az „Ellenzék” 5-dik számában megjelent két kifogásolásra. (Lásd a „Mindenfélék” között.) A helybeli ág. h. ev. egyház és iskolája s annak intézői mindig hálás köszönettel veszik azon érdeklődést, a melyet iránta a közönség tanúsít. Örülünk azon is, ha ügyeink iránt az „Ellenzék” is érdeklődik; de engedje meg, hogy ha mégis arra kérjük, hogy mielőtt egy oldalról valami ügyre becses figyelmét felhívják, előbb nézzék utána a valóságnak. Nem mondom én azt, hogy nincs igaza az „Ellenzék”-nek, ha azt óhajtatja, hogy: legyen néhány isteni tisztelet németül is a többi legyen magyar; de abban már nincs igaza, hogy a német tulnyomó, mert van 29 magyar és 28 német (a vasárnapot érte). Hogy egyháztanácsunk az isteni tisztelet nyelvére nézve intézkedni fog, habár nem siet is vele, erre nézve nyugodt lehet bárki is, a ki tudja, hogy az egyháztanács t. tagjai a legmagyarabb érzelműek. De mégis igen éles azon kritika, melyet iskolákkal szemben alkalmaz. Mi is épen azon elvet követjük, a melyet az „Ellenzék” hangsúlyoz; mert nem akarjuk növendékeinket tulzárolni, s épen ezen elteremtett azon intézkedést, mely szerint a fiúk vasárnap d. e. 9—11 óráig nyerne a rajzban oktatást, csupán azért, hogy így csúszottok és szombat d. u. nyugodhassanak. Múltotassék elhinni, hogy a tanügyi szakosztály soha sem tesz oly intézkedést, a mely miatt azok, kik ügyeinket ismerik, panaszt emelhesnek, — a kifogásolt intézkedés is higgadt megfontolás következtében lépett életbe; de tudjuk e mellett azt is, hogy hasonló intézkedés más iskolákban is történik. — Tursányi Gyula ág. h. ev. lelk. és az elemi isk. igazgatója.

— **Az orsz. dalárünnepély** elszállásoló bizottsága a következő kimutatást küldte be szörkesztőségünkhez: Azon szives adakozóknak, kik az ünnepélyre érkezett vendégek elszállásolására adakoztak. Pólez Albert 2 frt. Békésy Károly 2 frt. Takarékpénztár 5 frt. Szatmári Elek 2 frt. Dobál Antal 5 frt. Himpfen 1 frt. Hütilesz Károly 6 frt. Sárka Kristóf 2 frt. Adler Antal 2 frt. Kisegítő pénztár 5 frt. Pólez Rudolf 2 frt. Beévall Sándor

Lipót 1 frt. D. Deák József 3 frt. Weisel József 2 frt. Gámán Zsigmond 4 frt. Br. Kemény Miklós 2 frt. Br. Bánffy Dániel 2 frt. Kovács Antal 2 frt. Dr. Nagy János 3 frt. Trandafir Miklós 3 frt. Vikol Kálmán 2 frt. Mikó Imre 1 frt. Reinbold Olivér 2 frt. Bulbuk Manó 2 frt. Pál Gyuláné 5 frt. Szász Ádám 5 frt. Koch Jakab 50 kr. Herepei Gergely 1 frt. Jancsó Lajos 1 frt. Debreczeni József 1 frt. Erdélyi Sámuel 1 frt. Szász Lajos 50 kr. Szász Domokosné 1 frt. Bokros Elek 5 frt. Viski Imre 50 kr. Propper Ferenc 1 frt. Vikol Lajos 2 frt. Szepes Lajos 2 frt. Balla Lászlóné 2 frt. Gelech János 2 frt. Nagy Gábor 2 frt. Gyarmathy Miklós 5 frt. Hirschfeld Györgyné 2 frt. Sipos Gábor 2 frt. Kabos Ernő 2 frt. Székely János 5 frt. Szeizsán András 50 kr. Özv. Morza Izsákné 5 frt. Korbuly Gergely 10 frt. Tussek József 3 frt. Özv. Bök Jánosné 1 frt. Dr. Generich Antal 3 frt. Özv. Duha Kristótné 1 frt. Mibály Lászlóné 3 frt. Halász Sándor 2 frt. Márkovics Antal 1 frt. Duha Tivadar 2 frt. Angi Ferenc 2 frt. Löw Roza 1 frt. Özv. Kolátné 1 frt. Nagy Lajos 1 frt. Valaki 20 kr. Br. Huszár János 1 frt. Berde Áron 2 frt. Hunvald Lipót 1 frt. Lázár Sándorné 1 frt. Dr. Weisz József 1 frt. Szilly Alajos 1 frt. Özv. Dobay Károlyné 2 frt. Haller Rezső 5 frt. Ferenczi Mózes 1 frt. Asztalos János 2 frt. Deák Albert 1 frt. Pollák Salamon 1 frt. Peller Áron 1 frt. Andrásosky Dani 1 frt. Sárdi József 1 frt. Özv. Stasitsky Pálné 2 frt. Patantyus Lukács 2 frt. Molnár Lajos 1 frt. Andrásosky nővérek 1 frt. Blósz Sámuel 1 frt. Bennó Sándor 1 frt. Özv. Dietrich Sámuelné 3 frt. Oniskievits Gyula 40 kr. Balló Sándor 1 frt. Vaszi Zsigmond 50 kr. Ács Izrael 60 kr. Szentgyörgyi Lajos 1 frt. Moldován Gergely 1 frt. Bányai Vitalis 2 frt. Góldván József 1 frt. Tóth István 2 frt. Killin Miklós 3 frt. Weisz Mórész 2 frt. Pollák Ignác 20 kr. Fenyichel József 40 kr. Grausentfeld Pinkász 1 frt. Salamon Mózes 30 kr. Szentcs Márton 2 frt. Csipkés Albert 1 frt. Aodó Samu 1 frt. Pattó Sándor 40 kr. Oelbaum 30 kr. Klimes Károly 1 frt. Linder Gusztáv 1 frt. Soós Péter 40 kr. Lőrencz Ferenc 1 frt. Kovácsig Wendel 1 frt. Roth Józsefné 60 kr. Aspis Samu 1 frt. Simondi István 1 frt. Rozsitsky Vaszi 1 frt. Lenhardt Frigyes 1 frt. Himmlstein Józsefné 1 frt. Bodor Pál 1 frt. Özv. Lángerné 20 kr. Ürmösi Lajos 2 frt. Deker Jakab 1 frt. Grebe Henrik 1 frt. Proháczki János 1 frt. Egy valaki 40 kr. Biró János 2 frt. Glitke Józsefné begyült 35 frt. Valaki 10 frt. Sándor Kapitány 1 frt. Dr. Bakonyi József 2 frt. Szöllösi Cseryánszkytól 4 frt. Gr. Teleky től 5 frt. Simai Miklósától 3 frt. Váradi Károly Által 2 frt. Kabos Ernő Által 2 frt. Ifj. Lászlóczy Samu 4 frt. Dalechau Frigyes 2 frt. Székely Miklós 3 frt. Rignát József 5 frt. Vikol Antal 2 frt. Özv. Mohai Károlynétől 20 frt. Palmái Ilka 5 frt. Gieza János 20 kr. Összesen 326 frt. 20 kr. A dalárünnepély elszállásolási bizottságtól.

Időjárás. Kolozsvárt okt. 9-én reggel 8. hőmérséklet 12.5 légnymás 727. Délben 12 ó. — p. hőmérséklet 15.5 légnymás 727.5.

Hazai hírek

— A királyné és a — „porció”.

A királyné a napokban állítólag többször megcsólitotta a gödöllői mezei munkásokat és azokról sok mindent kérdezett, így többi között egy Csonka István nevűtől azt kérdezte, hogy mint megy sorsa, a ki erre magyaros őszinteséggel így válaszolt: Hát hiszen kezem munkája után már csak megélnék valahogy s vasárnapra még hus is kerülne a fazékba, ha a „porció” olyan nagy nem lenne. A királyné ezt a szót eleinte nem értette, de mikor megmagyarázták neki, vigasztalta a becsületes parasztot, sőt adott is neki porcióra valót. A jámbor minden esetre örült ennek, de talán még jobban örülne, ha nem kellene még a királyi ajándékot is „porcióra” fordítani.

— **A sorok között.** A hivatalos lapban a következő olvashatjuk: Egy fél pénzügyminisztériummal tárgyalat adóügyének elintézését szorgalmazva, Riskó Ignác pénzügyminiszteri osztálytanácsos magánlakásán 50 frtot hagyott. A nevezett osztálytanácsos kívánságához képest, ezen összeg a fővárosi szegényalap részére a főváros polgármesterének adatott át.

— **Az egri zászlószórtás ügyében** Edelsheim-Gyula: báró tábornok a következő sorokat intézte a „P. Lloyd”-hoz: „Becses lapjának szept. 24-iki számában.” Az egri zászlóügy” czime alatt a következő udonság foglaltatik: „Mint bécsi katonai körökben beszéltek, a Seemann-ügy komoly befejezést nyer. Ziegler tábornok, kassai hadparancsnok az ismert ügyben Egerben volt, s helyeselte Seemann eljárását. Hir szerint Ziegler legközelebb nyugdíjba helyezik, minek okául a fent említett eset szolgál. Seemann legjobb esetben pensióba lép, de nem valószínű, hogy végkép kilép a hadsereg kötelékéből.” (Ez udonságot a „P. L.” a „Hon”-ból vette át.) Van szerencsém tudomására hozni, hogy e hír teljesen valótlan. Minthogy nem tartom magamat arra hivatottnak, hogy ez annyira megbeszélte ügy részleteibe becsatlakozzam, a következők felsorolására hivatkozom: a magyar lobogó állítólagos megsértése ügyében a törvényes vizsgálatot katonai részről még a nyár folyamán befejezték, s az ügyiratokat a

kassai katonai parancsnokság áthelyezte a cs. és k. hadügyminisztériumhoz. A vizsgálatok eredményéből, — és pedig nem olyan egyének beszédéből, kik adnak hallomásra, mende-mondára, de saját tudomásukból adhattak felvilágosítást, — kétséget kizárólag constatáltott, hogy semmi olyan nem történt, és semmi olyannal Seemann alezredes nem vádolható, ami legáltalabbi is magyar nemzet zászlójának kisebbítésére volna magyarázható. A vizsgálat ezen eredményéről a hadügyminisztérium augusztus hóban értesíté a m. kir. miniszterelnök ur ő nagyméltóságát. Budapest, 1880. okt. 6 Teljes tisztelettel Edelsheim-Gyulai br. tábornok.

Vegyes hírek.

— **A császár esküvője.** Már Mária Alexandrona csárné halála előtt sokat beszéltek arról, hogy a császár és a csárné egyik udvarbölgye, Dolgoruki hercegnő között bensős viszony áll fenn, mely évek óta tart. S most a lapok a csárné esküvőjéről beszélnek, mely multkor történt volna meg a hercegnővel. Egyik hamburgi lapnak közönségesen jól értesült levelezője most erről a következőket írja: „Tény, hogy augusztus első napjaiban a özvegy császár összekelt Dolgoruki hercegnővel, az ugynevezett grande demoiselle, s hogy a fiatal asszony Livádiába követte férjét.” A levelező hozzáteszi, hogy az esküvő rendes formájában ment véghez, s hogy a gör. keleti egyház nem ismeri az ugynevezett balkézre kötött házasságokat. A magasabb pétérvári körökben a dolog különben már régóta nem titok. Az, hogy a hercegnő a császártól származott gyermekeivel együtt a teli palotában lakott, ismeretes tény. 150 év előtt egy Dolgoruki hercegnőnek a csári koronát ígérték oda, s a „császári fenség” czímet adományozták. 1729. november 30-án II. Péter, a 15 éves császár, Nagy Péter unokája, Alexejevna Katalinnal, Dolgoruki herceg főudvarmester leányával jegyezte elmagát. Csári férje halála után a hercegnőt Szibériába száműzték, később azonban megkegyelmezték neki, s nőül adták Bruce grófnak. A Dolgoruki család ősrégi, elődeik Moszkva nagyfejedelmek voltak. Most azonban a család igen nagy a hercegi vagyonhoz képest. A császár mostani neje a család egyik jelentéktlenebb s szegényebb ágának tagja.

— **Hittmann levélhordó megmérgezése.** Még mindenkinél élénk emlékeztében van Francesconi gyakossága, ki Bécsben egy pénzeslevélhordót meggyilkolt, hogy a pénzes leveleket hatalmába kerítse. S most egy másik gyilkosság tartja izgalomba Bécsot, melynek áldozata szintén egy szegény levélhordó lett. Éjjel érkezett táviratok szerint tegnap délben egy Pozsonyból érkezett idegen, hihetőleg Breslauber nevű, szállt a Hotel Garniba s Hittmann levélhordót, ki pénzeslevelet vitt, kéksavval megmérgezte. Pénzt azonban nem vehetett el tőle, mert a levélhordónak még volt annyi ideje, hogy a szobáját elhagyhatta. A lépésön azután össze-rogyott. A szorongótlent a kórházba vitték, hol ma délután meghalt. A gyilkos elmenekült. A délután rögtön megejtett nyomozásokból annyit körülbelől kiderítettek, hogy a tettes zsidó, 22 éves, barna, nagyorrú fiatalember. A gyilkos szobájában véres női fehérneműket s egy tüveg kéksavat találtak. A megölt levélhordó 67 éves öreg ember volt.

— **A kávévénikék veszedelme.** Miként az érdekes kávékedvelő hölgyek rémtülettal értesülnek a philoxerának veszedelmes párja támadt a — kávéfa gyökerében. Hughes németalföldi botanikus a Ceylon szigetén termő kávéfák tövében ráakadt a „Hemileia vastatrix” nevű kiscsiny, de annál pusztítóbb rovarrá, mely roppant pusztító hatása mellett még ama rosz tulajdonsággal is bír, hogy rohamosan terjed. A jámbor-hollandiak között, a kik cseréppájukon és kávécs bögőjükön kívül alig ismernek valamit, roppant rémtülett kezd lábrakapni és minden hajtó gyanus szemmel néznek, mely Ceylon felől jön.

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfűának szerény laka Baracconban — írja a Függelék — az utóbbi időben valóságos busonyjáró helylyé kezd válni. Honfitársaink, ha Olaszországban utaztak eddig is többnyire fölkeresték a legújabb kor történelmének eme kimagasló alakját; s nemcsak politikai elvtársai kérés tanácsát és hirdették itthon bátorító ígét, hanem az iránta általánosan érzett határtalan tisztelettől vezéreltetve, elvi ellenfelei között is sokan siettek a kegyelet adóját leróvni, meglátogatva őt, s ez által megisztelve önmagukat. Az újabb somoru politikai viszonyok közt, különösen pedig a mióta „Iratat”-ból az emigráció alatt kifejtett működése szélesebb körben ismertessé vált, összehasonlíthatatlanul nagyobb azok száma, a kik a „nagy remetéhez” zárandóknak. S előrehaladt kora és széles elfoglaltsága mellett Kossuth mégis talál időt látogatói fogadására. Ezek egyike dr. Heuman Ignác nyiregyházi ügyvéd e napokban tért haza Baracconból, s egész elragadtatással beszél arról a féltárról, melyet amaz ember társaságában töltött, „a kinek tekintete, hangja s egész lénye meghódít, és leköt egyszerre.” „Örökké emlékezetes reám nézve e nap”, írja a nevezett ügyvéd egy magán levelében; — neje pedig a legboldogabb asszony Nyiregyházán, s számosaktól írgyelve

valódi kegyelettel ereikyeként őrzi azt a virág-bokrétát, a melyet Kossuthól saját kertjéből emlékűl kapott.

— Szasszulics Véra — hírlapíró.

Szasszulics Véra orosz nibilistandó. Trepoft tábornok gyilkosa, a Pyat Félix által szerkesztett Commune szerkesztőségébe lépett be. Első cikke e hó 6-án jelent meg Szasszulics Véra polgárnő aláírással s az orosz forradalmi mozgalmakról szól.

— **Földalatti** tüglyaerdőt fedezett fel nem rég dr. Mészda marburgi geologus a Fulda medrében. Bővebb vizsgálat után kintnt, hogy az egész völgy bizonyos mélységig hatalmas tüglyatüglyszekkel van telve, a melyek kiütnő ép-ségben fennmaradtak, sőt sokan a kisebb ágak is megvannak. Ebből azt lehet következtetni, hogy őskori erdővel van dolgunk, mely még történelmi előtti időben valami természeti esemény által eltemetődött. Évezredek folyamában földrétegek borították el, melyek a törzseket a levegő befolyásától, s így a rothadástól megóvták. Az erdőt borító földrétegek minőségéről és vastagságáról hozzávetőleges következtetést lehet vonni a fák eldőlése óta lefolyt időmennyiségről. Dr. Mészda ezt több százezer évre teszi. Már korábban is találtak ilyenül egyes törzseket Németországban és Angliában, de egész erdőt még eddig sehol sem fedeztek fel. Dr. Mészda néhányat az óriás fák közül kiastott és egy marburgi műasztalos gyönyörű butorokot csinált belőlük; a koromfeketé régi fa különösen szépen veszi ki magát világos tüglyával való összekötötésben.

CSARNOK.

(A kolozsvári nemzetiszínház negyven év előtt.)

A városunkban megjelent „Nemzeti Társalkodó” 1840-iki 22-ik számában örömmel jelenti, hogy a kolozsvári színházi élet új lendületet nyert.

Megérkezet vendégszerelőkre Megyerről.

Megyeriről írja: „Azon lélektani mélység és philosophusi felfogás, melylyel e jeles színművész faradalmait áldnak, igazán bámulatos.” Alább egész elragadtatással folytatja: „ő egy erkölcsi csoda, egy bámulatos Proteus, karjait rövidbéké, lábait hosszabbaká is teheti, szemei kiállók, vagy becsüettek, ábrázatahosszú, rövid, széles, keskeny, tülftűt vagy száraz — a szerep kívánata szerint.”

A ki a „Pártidő” előadásnál az indulatok hullám tengerén fel nem hevül a Megyeri úr jéghidegségénél, annak igazán hármas érz van szívében.” Megyeri után „új felfedezéseket tesz a néző önön szívében.”

Megyeri művészi játékának dicsőítése után ismerteti a társaság többi tagait.

Déryné asszony „mindig a maga helyén van a kolozsvári színháznál, elég megelégedést tapsot arat.”

Kilényi Dávid úr „a társaság igazgatója igen, igen főnöknek termett ember. Ritkán játszik de játszóit rendben tartja. Bár a színház anyagi világítása iránt is derűtöbb figyelemmel lehetne.”

Néb Mária „ki a női aggság parodiájában utólréhetetlen.”

Sátorfi „hangja tiszta, gyönyörű, éldelhető. Még kedves, mint erős tenorista.”

Benza „kivált parodiákban egészen monopolizálja a figyelmét és a határokat vigyázva igen igen a helyén is van.”

Latabár „a hangtannal elég ismeretes, kár, hogy a hangja gyenge s rekedt.”

Jobbak közé számítja a kritika: Hegedűs, Egri, Füredi és Kecskés urakat.

Beszélik még de Csu Mimi kezdő énekes nőről és Török Mimiről. Az előbbi dicséri „kellemes és erős hangjáért,” azonban figyelmezteti, hogy „a tapsok értelmét különbözőtessé meg, mert lehet az dicsérő, elismerő, bátorító.”

A nők közt még felemlítve találjuk Széppataki Johannát.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az iparos gazda.

Sajt készítés.

A sajt készítés egyik legjelentékenyebb házi iparág, mely nemzetgazdasági jeletőségűvé válik, ha százezernyi kéz foglalkozik vele, bármily kicsiny legyen egy-egy kész napi eredménye. Nem is kívánjuk, hogy minden kisbirtokos gazda vagy gazdasszony minden nap friss sajtot készítsen. Ehhez csak a nagyobb gazdaságokban van elég tej és tejfel. El lehet pedig tartani a tejfelt egy hétig is, ha gyenge tejű gyors kavarás mellett félűvésig melegítjük s aztán hűvös helyre tesszük. Ily módon akár csak egy héten 10—15 napban csináljunk egy sajtot, az is elég kiütnő lehet, mint bármely czifranvili külföldi sajt, mely most a fűszer és étyszer-árus boltokban tisztezt több s kapósabb a hazaink-

nál. Olaszországban egyes házi iparosokhoz vicszik a helységbeliek naponta a friss tejet, fel-dolgozás végett.

A sajtanyag nem könnyen választható el a savótól, s midőn mint friss vagy nyers gomolya már hatalunkban van, erős gyurást és préselést kíván. A kik a fűradtságot nem restelik, már a nyers gomolyát is aprónként gyrogatják s nyomogatják ki ahoz készült ritka szövetti kendőben (sajt-ruha,) hogy az ily módon nyert s pár napig árnyékban szárított gomolya annál jobb tűrő adjon. Ha pedig sajtot akarunk csinálni, a jól kidolgozott gomolyát ugyan csak a sajtruhában alakítják egybe, s tesszik prés alá. A sajtruhát azonban tudni kell végeinél fogva úgy „formába szedni”, hogy a sajt kerekedséget s egyenlő magasságot nyerjen, a sajtruha végei pedig szintén kerekded s egyenlő mélységű nyomást eszközöljenek annak felső közepén.

A felezett vagy felezetlen tejnél első szokásos műttel az oltás. Ennek sikerültéséről függ a további eljárás, s hogy ennek sikerültésében biztosak legyünk, tudnunk kell az oltó készítéséhez is, mely a Mezei gazdaság könyve szerint következőkéző történik: Az oltókészítéshez malacz, sertés, borjú s báránygyomrot is lehet használni. Ha félten sertést ültünk, a gyomor belső bórét húzzuk le, mi kissé nehezen megy. A gyomorból minden idegen részt kivetünk, de azt nem mossuk meg, aztán kiterítjük s egyik és másik oldalát jól megsózzuk, s e sőt beledörzsöljük s 4—5 napig állani hagyjuk, hogy minél több sót vegyen be. A gyomrot ekkor kis pálczákkal kifeszítjük, tűz mellé állítjuk, s ha megszáradt elteszük oltónak. Mikor pedig az oltót használni akarjuk, forró vízzel oly erős sűrű lúgot csinálunk, hogy a tojás benne le ne üljön s ebből egy-egy gyomorra 2 s fél itecenyit öntünk, ezen már kész oltót fazékban vagy tégben bekötte vagy dugva 3—4 napig állani hagyjuk. Fel teás-ezésre ily oltó elég annyi tej megoltásához, mennyi egy 12 fontos sajt-hoz kell.

Ha tej jól megaludt, mihez fél óra kell, a savós turót egy dézsában elaprítjuk s belőle a savót, mint említők, egy sajtruhában nyomogatjuk ki, addig ismételve a gyurást, morzsolást, míg lehetően ki nem nyomkodtunk minden savós részt. Némelyek ezt prés által eszközlik, de a savós turó ismételt szétáradolása s morzsolása ekkor is szükséges s tökéletlen eszközök által nem sikerülhet úgy mint kéz által. Így nyerjük a „gomolyát”, melyből oltó készíthetünk. A turókészítéshez azonban 3—4 napig szikkadnia kell a gomolyának, elvárhat az egy hétig is. Ekkor késél vékony szeletekre szeldejük s ez aztán az „erős munka”, ezt ismét oly finom turóvá gyurni mint, p. o. a lipitai turót. Ezen gyuráshoz jó segítség egy jó gyurón vagy tőrégp.

Ha pedig a gomolyából sajtot akarunk készíteni, ehhez ugyanez erős prést kell használnunk. Egyes kis sajthoz elég jó egy-egy olyan prés, minőbe az aszta ruhákat szökták szorongatni, hogy simán maradjanak. Nagyobb sajtokhoz azonban legjobb eszköz az „emelytűs sajtprés”

A hazai iparnak állami kedvezmények által való előmozdítása tárgyában tegnapelőtt este a kereskedelmi minisztériumban Matlekovics államtitkár előktele alatt folytatott a tárgyalás. Az értekezlet a vasipar állami kedvezményezéséről illetőleg tartantani kívánja felelősségét annak, hogy szakértők meghallgatása mellett felmerülő szükség esetében vasiparigak is részesítésének állami kedvezményben. Az értekezlet a finomított és kóhók adóttételeinél előforduló vizsátságok megszüntetésére hívja fel a kormány figyelmét. Oly iparágakul, melyekre az állami kedvezmények még kiterjesztendő volnának, az értekezlet megjelöli a fémipar köréből a sárgarézgyártást, a sárgarézpléh és cinkpléh, valamint a sárgarézárak készítését a drót és drótszűgyártást, ólomgyártást, cinkelőlőltatást, a fémvegyületeket, és az azokból készült árukat; a szerszámgyártást, továbbá mozgó gépek, munkagépek és szerszámok gyártását, gőzgépek és gőzkazánok, valamint az ipar biztosítására szükséges más gépek és eszközök gyártását is, zongora és harmoniumgyárakat, electrodynamikus készülékek előállítását, és végül a fegyvergyártást. Az értekezlet közlelőbbi ülésében az állami kedvezményben részesítendő iparágak kijelölését fogja folytatni.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR. *)

Mint értesültünk, utóbbi időben biztosítási ügynőkké vergődnek a vidéken, kik az általunk szolgált intézetek akarata ellenére, saját készített hírlapcikket, pamfletet által iparkodnak régi és jó híren álló intézetek, mint például a „Cres-ham” üteletét befolyásolni. A közönséget örvük ezen egyének garázdalkodásaitól.

*)E rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Csaknem ingyen!

A nagy Britanniát-üzlet gyár csődtömeg gondnoksága által átvett óriási raktár, a bekövetkezett nagy fizetések kötelezettsége és a helyiségek kiürítése folytán 75 százalék becsáron alól adatott el

Csak 6 frt 70 kr-ért, mint a tiszta készlet árak felénél olcsóbban kaphatók a következő rendkívül tiszta Britanniát-üzlet ét-készletek a melyek ezelőtt 30 frt-ot értek; félőre maradásokért

25 évi kezesség vállaltatik.

- 6 asztali kés előnyös acél pengével.
- 6 fin. ang. britt.-ezüst villa.
- 6 tömör ang. britt.-ezüst evőkanál.
- 6 legfin. ang. britt.-ezüst kávékanál.
- 1 nehéz britt.-ezüst levesmerő kanál.
- 1 nehéz britt.-ezüst tejmerő kanál.
- 6 fin. metszett asztali tálcza
- 6 előnyös britt.-ezüst kés vila tartó.
- 3 szép tömör tojástartó.
- 1 előnyös bors- vagy csukor tartó.
- 3 legfin. gyönyörű csukor tartó.
- 1 Theaszló legfinom. fajtá.
- 2 csinos Salon gyertyatartó.
- 2 legfin. alabsástrom gyertyatartó disz.

Mindez itt felfizelt 50 drb. diszes tárgy összesen 6 frt. 70 kr.

Megrendelések utánvétel vagy előleges pénzbeküldések mellett addig míg a készlet tart teljesítettnek

Blau és Kann urak által.

Általános nagy raktára a Britanniát-üzlet gyárának.
Bécs, I. Elisabethstrasse 6.
Száz meg száz köszönő és elismerő levelek fekszenek irodánkban nyilvános betekintés végett.

Megrendeléseknél elegendő e cím:

Blau és Kann, Wien.

Sz. 10,623—1880.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék. mint esődbírság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy tömeggondnok ügyvéd Almasianu Vazulnak 1880. évi szeptember hó 25-én 10,432—1880. sz. alatt beadott kérvénye folytán kolozsvári arany- és ezüstműves Frátta Márkus esődtömegéhez tartozó arany- és ezüstművek, ékszerek, bolti felszerelvények és butoroknak nyilvános árverésen leendő eladása elrendeltetvén. Az árverezési megtartására 1880. évi október hó 21. és következő napokra reggeli 10 órától kezdve tűzetik ki a határidő közadásnak Kolozsvárt a főterén levő bolti helyiségében.

Megjegyztetik, hogy az eladandó áruk szükség esetében becsáron alól is elfognak adatni a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett.

A kolozsvári kir. törvényszéknek 1880. október hó 2-án tartott üléséből.

Az elnök ur távollétében:

ALBACH GÉZA,

bíró.

PUNGUR BÉLA.

(409)

3—3

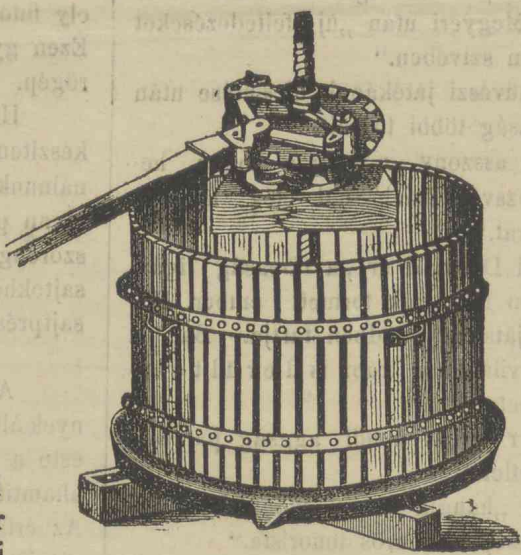
SZŐLŐ-ÖRLŐ GEPEK

rostáló szerkezettel

BOR-SAJTÓK

dus választékban.
az ideai szürethez

ajánlja nagy raktárát az első magyar gazdasági gépgyár, összpontosított raktár és gépműhely erdélyországi fióktelepe

Walser Ferencz,

Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

(410)

3—15

Ó v á s!

A gyors és tökéletes gyógyhatásu tulajdonságai által fül-hurut, fül-szaggyulladás, nehéz hallás, fül-eséngés és fül-folyás betegségeknél nagy hirtelre vergődött, és számos orvosi tekintély kitüntető elismerésben részesült ugyszintén száz meg száz kigyógyult fülbeteg halálairatai által kitüntetett, és még eddig senkitől fölül nem mult

Schmidt G. fő-törzsorvos

fül-olaja

csak akkor valódi, ha minden üvegen és a piros boríték-papíron a mellette álló óvó-jegy látható.

Ellenkező esetben a gyártmány hamisított. Ez oknál fova a vételnél arra kérék figyelt. — Azonkívül minden üvegen a főraktár czéje („Th. Jacobi Hamburg.“) és az óntokon dombornyomatban

„Oberstabsarzt á. Physikus Dr. Schmidt“
(334) látható. 14—4

Ára egy üvegnek használati utasítással 2 frt, és valódi hamisíthatlan minőségben kapható:

Kolozsvárt Székely Miklós gyógyszerárán.

P á r i s 1878. a r a n y é r e m.

THE SINGER MANUFACT. COMP. NEW-YORK.

A világ legnagyobb varrógép-gyára,

(alapított 1850. évben.)

minden előbbi évi forgalmát fölülmulta.

1878-ik évben, 356,432 eredeti varrógép, tehát naponta közel 1000 darab adatott el.
1879-ik „ 431,167 „ „ „ „ „ 1200 „ „ „

Megközelítőleg HÁROM MILLIÓ eredeti Singer családi-gép van használatban.

Az eredeti Singer varrógépek

fölülmulhatlanok: jóságuk, ezélszerű alkalmazhatóságuk és tartósság által, s ezen előnyeiknél fogva a más fajta és utánozt gépeknél kedveltebbek — mint azt az évenként emelkedő mennyiség is mutatja, mely most több mint felét teszi ki az összes amerikai gyártmánynak.

Az eredeti Singer varrógépek

legtöbb sokoldalúsággal bírnak, s a legkötelesebb segéd-készülékkel látvák el, s a legkülönbözesebb czélokra rendezvük be: családi használatul kéz vagy lábbal hajthatók, s a kézműipar minden szakának, u. m.: szabók, cipészek, kárpitosok, könyvkötők, kalapgyárosok stb. megfelelnek.

Bejegyzett védjegy.

Az eredeti Singer varrógépek

az egyedüliek, melyek egyszerű czélirányos s könnyen megtanulható szerkezettel bírnak, melyről nemcsak a számos kiérdemelt legnagyobb kiállítási díjak tanuszkodnak, hanem azon körülmény is, hogy azok majd minden varrógép gyárosnak mintaképpül szolgálnak.

Az eredeti Singer varrógépek

gyári áron s minden ártölemelés nélkül, hol a részlet összeg mellett is adatnak el, hogy az által a kevésbé vagy nos becsátalnak is megkönnyítessék egy ilyen kereseti forrásul szolgáló eszköz beszerzése.

1 frt 50 kr.

AZ EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

csak ugy valódiak, ha a fönt látható gyári jegyet, valamint a gép karján a „The Singer Manufacturing Co.“ föliratot viselik, s egy G, Neidlinger aláírással ellátott igazolvánnyal (jótállási iv) ellátvák; tökéletes jótállás mellett adatnak el s kaphatók kizárólag egyedül:

NEIDLINGER G. Kolozsvárt, belközéputca 5. szám.

(359) A The Singer Manufacturing Comp. New-York (Amerika) vezérigénye. 6—20

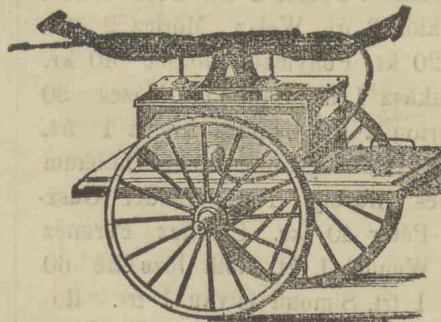
Eladás 5 frt havi, vagy 1 frt 50 kr. heti részletfizetésre.

4 gyár Amerikában, 1 gyár az angol szükséglet fedezésére Glasgownban.

Minden eddigi világtárlaton és orsz. kiállításon a legnagyobb díjakkal kitüntetve.

ELSŐ MAGYAR Gép- és tűzoltószer-gyár, harang

és
érczöntöde.

VALZER FERENCZ,

erdélyországi
FIÓKTELEPE
Kolozsvár

Belmonostor-utca 12. szám
KIS-HÁZ.

Hazánk legnagyobb, korszerűen berendezett gyára HARANGOK, TŰZOLTÁSZATI és VIZMŰINTÉZETI GÉPEK

KÉSZÍTÉSÉRE,
a gyárral kapcsolatos vízműtészeti osztály a jelenben egyedüli beföldi szivattyúgyárt képezi, melyben minden czélra megfelelő szivattyúk és szivattyús kútkák jótállás mellett készíttetnek.

Képes árlap kívánatra bérmentve megküldetik.

Házi árjegyzék.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki, úgy mint a kis-kereskedő közönséggel tudatni, hogy az üzletben levő galanteria, nürnbergi, rüvidaru, férfi- és gyermek kalap, férfi-, női- és gyermek cipők és minden e szakmába vágó árucikknek nagy áreszállítás történt.

1 nagyon csinos, négy vaskerekű fedeles gyermek szekér csak 6 frt 60 kr.

	frt kr.		frt kr.
1 posztó gyermek kalap	1.10	20 db. papír szivarszípka	12
1 férfi posztó kalap	1.60	12 inggomb, fekete	5
1 férfi posztó kemény kalap	2.50	8 maring király gyapott	1.35
1 pár gyermek fél cipő	70	8 maring pottendorfi	70
1 pár gyermek fűzős félczipő	1.40	12 karika gépezérna	65
1 pár gyermek czugos cipő	2.40	12 karika finom czérna	85
1 pár női bőr czugos cipő	3.30	1 napraforgó szappan	40
1 pár női czugos bőr cipő	2.80	1 eszéki szappan	65
1 pár női czugos bőr cipő fi.	3.80	1 eszéki kenőcs	40
1 pár női czugos brünel cipő	3.30	1 üveg eszéki víz	65
1 pár férfi czugos bőr cipő	4.—	1 doboz eszéki poudder	50
1 p. férfi czugos bőr cipő fin.	5.60	50 árkus levélpapír	30
1 pár glassé férfi kesztyű	95	50 levél boríték	15
1 pár női glassé 3 gombu	1.—	25 varó tű	4
1 drb esőernyő	95	25 varó tő arany foku	8
1 drb szőr esőernyő rugóval	1.60	12 tyukszem gyűrű	20
1 drb selyem esőernyő	3.60	20 maring varró czérna	10
1 drb selyem esőernyő fin.	4.40	12 réz író penna	5
1 drb színes oxford ing	70	12 penna tartó	5
1 drb fehér sima ing	90	1 drb ruhakefe	40
1 drd „ sima finum ing	1.30	1 drb hajkefe	35
1 drb lábravaló	85	1 drb fogkefe	10
1 drb iskolatáska	60	1 drb fogkefe finom	20

1 darab pénzárca 10 krtól 40 krig.

Mindezekon kívül gondolható galantia, nürnbergi és rövid árucikknek nagy választékban kaphatók.

Kohn Lajos.

Főterén Br. Jósika ház alatt.

(117) 30—52

Bor- és gyümölcs-sajtók

(Sotuk)

res sebességük- és könnyen kezelhetők, valamint solid állandó szerkezettel.

Arak — a nagyság szerint — 75 fttól kezdve franco Bécsig. Rajzok, leírások bérmentve, díjmentesen. Ügynökök kerestetnek.

Készlet-raktár: Bécsben.

Th. Mayfarth et Comp. Maschinenfabrik Frankfurt a/m und Wien Praterstrasse 74. (367) 8—*

Egészen új system szerint, körforgásművelés felállítására kevés helyet igényelnek; Sajtók, melyek az eddigieknek két-zerese

UNSCHULD EDE

M. Valeria-utca,
BUDAPESTEN.

Ajánlja a legjobb, kidolgozott Lefauchaux és Lancaster vadász fegyvereit valódi drótsövekekkel, melyekkel 80—90 lépésre legjobban belőhetni; továbbá revolvereit, mindenemüi töltényeit szóval minden e szakban vágó vadász tárgyait a lehető legolcsóbb árakban.

Fegyver javításokat mindennemű, vagy pedig átalakításokat, Percussiv fegyverekről Lefauchauxre vagy Lancasterre; a fegyverek szolidan, olcsón és gyorsan eszközöltetnek.

Ocska fegyverek a lehető legesekélyebb feltöltetés mellett ujjakkal becsérleltenek.

Minden fegyverért kezesskede és nem tetszés esetében egy hónap alatt átcserelem.

(379) Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek. 5—8

Női ruhakelmék.

Az őszi- és téli időnyre, a legjobb Gyapju-szővetek, Lyoni-Faille, Seiyem-bárony és szabadalm-bárony minden színben, simák esikokak és fűnytelnek. Betétszővetek és Plüshek. Nagy raktár fekete Terno és francia Caschmirekből. (341) 7—12

	metereknél
500 db. fekete Terno, tiszta gyapju	frt 48 kr.
100 db. „ „ „ Lyoni Faille	1 frt 50 kr.
100 db. „ „ „ I. minős.	2 frt — kr.
600 db. Indiai kaszmir minden színben	— frt 80 kr.
1000 db. „Mille Point“ vastag szövet	— frt 35 kr.
500 db. Flanellek kétszeres szélesség	1 frt 05 kr.

Grand Magazin Prix fix,
LEOPOLD LANG

Wien nur I. Salvatorgasse 6.

Vidéki megrendelések pontosan utánvétellel küldetnek meg. Ugyszintén kívánatra minták díjmentesen, bérmentve; a szövet kiválasztása után a minták visszaküldendők.

CARL KUHNERT Co.

Raktár: Istvánér 6. sz. Bécs.

Ó v á s!

Van szerencsénk tudomásul hozni, miszerint az oly gyakori hamisítások ellen a n. é. közönséget, valamint magunkat is a kártól megóvándó — minden aczéltollal megtöltött dobozainkat ugy belül, mint kívül ezen törvényesen bejegyzett védjegy és czégingkkel láttuk el; a hol tehát ezek hiányzanak, azon gyártmányok, mint nem sajátunk tekintendők.

(414)

1—4

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvárt.